

Geopolitieke ecologie van milieuveranderingen, landroof en migratie:

Een vergelijkende studie in Senegal en Cambodja

Sara Vigil Díaz-Telenti

Samenvatting

De causale ketens en gevolgen van milieuverandering en/of migratie worden steeds vaker verklaard vanuit het perspectief van aanpassing en veiligheid en dit perspectief dient ook om grondintensieve interventies om de problemen aan te pakken te legitimeren. Hoewel het inzicht in de complexe verbanden tussen milieuverandering en migratie toeneemt, is er weinig wetenschappelijk en beleidsonderzoek gedaan naar de manier waarop milieu- en migratienarratieven de toegang tot fundamentele natuurlijke hulpbronnen (opnieuw) vormgeven en daarmee de migratiedynamiek beïnvloeden. Daarnaast blijven de invloed van migratienarratieven op landroof en de invloed van landroof op migratie in de opkomende literatuur over land- en groenroof onderbelicht.

Om deze lacunes op te vullen en een brug te slaan tussen de verschillende disciplines waarin deze verschijnselen worden onderzocht, wordt in dit onderzoek de 'rijkgeschakeerde geopolitieke ecologie' gebruikt als kader om de concrete en discursieve interacties tussen milieuverandering, landroof en migratie te bestuderen. Vanuit een algemene etnografische benadering wordt een historische en multi-scalaire analyse uitgevoerd, in combinatie met uitgebreid vergelijkend veldonderzoek in twee verschillende sociaal-politieke omgevingen: Senegal en Cambodja.

Hoewel er belangrijke contextgebonden kenmerken zijn, blijkt uit de resultaten van verschillende casussen dat milieu- en migratienarratieven gekoppeld aan aanpassings- en veiligheidsdiscoursen - al dan niet per ongeluk - zijn ingezet om het in beslag nemen van grond te rechtvaardigen. Dit heeft geleid tot interventies die de druk onbedoeld vaak eerder verhogen dan verlichten. Uit het onderzoek blijkt dat de aannames achter het perspectief van 'migratie als aanpassing' of 'migratie als veiligheidsdreiging' weliswaar intrinsiek tegengesteld zijn, maar dat beide perspectieven te maken kunnen hebben met rechtvaardiging van milieu- en klimaatverandering. Hierdoor ontstaan 'zichzelf waarmakende risico's' waardoor onveiligheid en aanpassingsproblemen een realiteit worden; een effect dat zich uitstrekt tot ver voorbij de landschappen waar de landroof optreedt.